

Оптимізація ризиків роздрібною портфеля банку забезпечується шляхом використання спеціальних механізмів визначення окремих параметрів кредитної операції залежно від індивідуальних ознак кредиту, характеристик позичальника та забезпечення, зокрема шляхом: визначення максимальної суми кредиту; встановлення ціни на кредит, яка б забезпечила банку необхідний рівень доходності та дозволила компенсувати кредитні ризики; встановлення вимог до термінів та умов надання і погашення кредитів, валюти кредитування та забезпечення за кредитами.

На нашу думку, пріоритетним напрямом розвитку та удосконалення ринку роздрібною кредитування є формування і підвищення ефективності інфраструктури кредитних процесів з метою мінімізації ризиків та забезпечення прибутковості кредитної діяльності, відповідно до якого в контексті реалізації стратегії кредитної діяльності банків у сфері роздрібною бізнесу доцільно:

- 1) удосконалити нормативно-правову базу, зокрема закони, які захищають права кредиторів;
- 2) удосконалити методичний інструментарій оцінки кредитоспроможності позичальників з метою зниження ризиків неповернення кредитів, а основний акцент при прийнятті рішення про надання кредиту необхідно робити на кредитній історії, аналізі доходів і в останню чергу – на забезпеченні;
- 3) забезпечити дотримання принципів, пов'язаних з умовами банківського кредитування та здійснити адаптацію міжнародного досвіду кредитування до вітчизняної банківської практики;
- 4) сформувати ефективну інфраструктуру бюро кредитних історій;
- 5) скоротити частку кредитних коштів у готівковій формі, що сприятиме зменшенню витрат обігу, і посиленню контролю за цільовим використанням кредиту;
- 6) встановити плаваючі ставки за кредитами, розмір яких буде переглядатися щомісячно з прив'язкою до облікової ставки НБУ;
- 7) запровадити високопрофесійні юридичні служби, спроможні ефективно оцінювати усі правові аспекти взаємодії банків із клієнтами і у разі необхідності реалізовувати права банку у судовому порядку;
- 8) використовувати інструменти маркетингу, а саме сегментації та кластерного аналізу з метою зменшення витрат банків на ринку роздрібною кредитування;
- 9) визначити основні методологічні підходи до управління кредитними ризиками в напрямі планування розподілу кредитних вкладень на довгостроковий період на основі зваженої кредитної політики, визначеної загальноекономічними умовами, а не агресивною кредитною політикою.

Висновки. Кредитна діяльність банків у серії роздрібною бізнесу є найбільш динамічним сегментом банківської діяльності в Україні, що сприяє задоволенню потреб фізичних осіб, підвищенню їх платоспроможного попиту та життєвого рівня. Низка окреслених проблем, що існує у сфері роздрібною кредитування, потребує подальших розробок щодо впровадження ефективних методів управління роздрібною банківським бізнесом і розробки дієвих заходів, здійснюваних як на макrorівні, так і на рівні окремих банківських установ.

Література

1. В Україні у III кварталі 2013 р. роздрібний кредитний портфель банків виріс на 8 млрд грн. – НБУ. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://finance.rbc.ua/ukr/v-ukraine-v-iii-kvartale-2013-g-rozrichnyu-kreditnyu-portfel-05112013091900>.
2. Дериг Ханс-Ульрих. Универсальный банк – банк будущего. Финансовая стратегия на рубеже века : пер. с нем. / И.Ф. Концевская. – М. : Изд-во "Международные отношения". 1999. – 384 с.

3. Дугін І.М. Концептуальні основи управління портфельними кредитними ризиками під час роботи з роздрібними позичальниками / І.М. Дугін. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://dspace.uabs.edu.ua/jsptui/bitstream/123456789/900/1/16.12.pdf>.

4. Економіка. Фінанси. Банки. Інвестиції. Кредити: Англо-український словник / уклад.: С.Я. Єрмоленко, В.І. Єрмоленко. – К. : Вид-во "Школа", 2002. – 720 с.

5. Комісарчик О.В. Теоретичні аспекти роздрібною банківництва / О.В. Комісарчик // Фінанси, облік і аудит. – 2010. – № 15. – С. 75-83.

6. Литвинова А.В. Портфель розничных кредитных продуктов: сущность, элементы, принципы формирования / А.В. Литвинова, А.А. Иевлева. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.teoia-practica.ru/-9-2013/economics/litvinova-ievleva.pdf>.

7. Найактивніші боржники живуть у Києві та Київській області. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://tsn.ua/groshi/eksperti-rozpozvili-de-v-ukrayini-nauybilshhe-vidayut-kreditiv-316769.html>.

8. Пивовар А.Г. Большой англо-русский финансово-экономический словарь. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.] / под ред. В.И. Осипова. – М. : Изд-во "Экзамен", 2003. – 960 с.

9. Словарь современной экономической теории Макмиллана. – М. : Изд-во ИНФРА-Р, 2003. – 608 с.

10. Спицын И.О. Маркетинг в банке. / И.О. Спицын, Я.О. Спицын. – Тернополь : Изд-во АО "Тарнекс". – К. : ЦММС "Писпайп", 1993. – 656 с.

Музыка А.М. Совершенствование кредитной деятельности банков в сфере розничного бизнеса

Раскрыты особенности и основные подходы к определению сущности розничного банковского бизнеса, розничного кредитного портфеля и принципов его формирования. Определены уровни иерархической структуры кредитного риска розничных банковских продуктов и направления оптимизации риска кредитного портфеля банка. Выделены основные компоненты, конкретизированы базовые характеристики, изложены перспективные направления развития кредитной деятельности банков в сфере розничного бизнеса.

Ключевые слова: розничный банковский бизнес, кредитование, розничные клиенты, риск розничного портфеля банка, кредитоспособность заемщика.

Muzychka O.M. Improvement credit activity of banks in retail banking

The features and fundamental approaches to determining the merits of the retail banking business, retail loan portfolio contents and principles of its formation. The levels of the hierarchical structure of the credit risk of retail banking products and lines of credit risk optimization portfolio. Author determined major components specified basic characteristics and highlights promising avenues of credit activity of banks in the retail business in terms of both macro -and microeconomic levels.

Keywords: retail banking, lending, retail customers, the retail portfolio risk, the credit-worthiness of the borrower.

УДК 334.722-022.51:338.43(477)

Аспір. О.Б. Назаркевич¹ –

Львівський НУ ім. Івана Франка

МАЛЕ АГРАРНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Проаналізовано стан і проблеми розвитку малих аграрних підприємств в Україні. Досліджено перспективи розвитку особистих селянських господарств як підприємницьких структур. Розглянуто основні проблеми, що постають у процесі розвитку малого підприємства в Україні. Проаналізовано типи малих сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: підприємництво, особисте селянське господарство, мале аграрне підприємництво, фермерське господарство

¹Наук. керівник: проф. Л.С. Гринів, д-р екон. наук

Постановка проблеми. У досить складній економічній ситуації України аграрне підприємництво може дати потужний поштовх для виходу національного господарства з кризового стану. Особливо великі надії українське село покладає на формування і розвиток малого аграрного підприємництва, яке потребує незначних затрат на створення і функціонування.

Аналіз останніх публікацій. За останні роки проблемі малого підприємництва у сфері сільського господарства як у вітчизняній, так і зарубіжній літературі присвячено праці В.В. Липчука [6], В.Я. Месель-Веселяк, В.К. Збарський [4], Й. Маліка [7], П. Саблука [1] та інших.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження сучасного стану функціонування малого аграрного підприємництва в Україні та виявити проблеми його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Світовий досвід свідчить, що мале підприємство є однією з рушійних сил розвитку економіки. Воно є каталізатором інноваційного розвитку національних економік, відіграє важливу соціальну роль формуючи середній клас, знижує рівень безробіття і сприяє розвитку конкуренції. В.К. Збарський трактує мале підприємство як особливий тип господарської поведінки, суб'єкти якого поєднують дві головні узагальнювальні якісні риси – розміщення в одній особі власника і керівника фірми та підвищений рівень господарського ризику на всіх стадіях підприємницької діяльності [4, с. 56-58].

На сьогодні, з розвитком малого аграрного підприємства, держава пов'язує проведення структурних змін на селі, забезпечення впровадження реформ в економіці та вирішення соціальних проблем українського села. Адже задекларований Україною принцип пріоритетності агропромислового комплексу не знаходить практичного втілення. Непослідовність дій, недостатній рівень фінансового забезпечення та відсутність належного реагування на результати державного контролю в системі управління земельними відносинами призводять до погіршення соціально-економічних показників розвитку сільського господарства. Отже, внаслідок відсутності виваженої системи державного управління в аграрній сфері нагромаджується комплекс проблем, які полягають у:

- низькій ефективності сільськогосподарського виробництва в Україні, порівняно з іншими країнами світу;
- загостренні продовольчої проблеми, через незбалансоване споживання продуктів харчування населенням, низький рівень споживання продуктів тваринного походження та імпортозалежність за окремими групами продовольства, передусім по рибі і рибопродуктах, плодах, ягодах та винограду;
- зниженні рівня зайнятості на селі та відсутності якісних робочих місць;
- відставанні доходів сільського населення від доходів міських жителів та зростання трудової міграції;
- зменшенні чисельності сільського населення;
- погіршенні соціальної інфраструктури на селі;
- виснаженні ґрунтів, погіршенні екології агротериторій [8, с. 21-23].

Вирішення цих проблем завдяки розвитку малого підприємства на селі дасть змогу пом'якшити проблему зайнятості у сільській місцевості, сприятиме іншим позитивним соціально-економічним перетворенням на селі, забезпечить зростання обсягів вітчизняного агровиробництва. До малого аграрного підприємства належать суб'єкти певних видів діяльності домогосподарств, власники фер-

мерських господарств та інших організаційно-правовими формам господарювання, які відповідають таким критеріям:

- штат налічує менше ніж 50 осіб;
- річний обіг не перевищує 10 млн євро;
- та/чи сума не перевищує 10 млн євро річного балансу.

У 2012 р. сільськогосподарську продукцію в Україні вироблено майже 56 тис. підприємств різних організаційно-правових форм господарювання, якими використовувалося близько 22 млн га сільськогосподарських угідь (табл. 1). Більше половини цих угідь (11,2 млн га), зосереджено в господарських товариствах, 20,0 % – у фермерських господарствах, 15,7 % – у приватних підприємствах, 3,4 % – у виробничих кооперативах, 2,3 % – у державних підприємствах, 7,4 % – у підприємствах інших форм господарювання [10, с. 1].

Табл. 1. Кількість діючих сільськогосподарських підприємств в Україні за організаційно-правовими формами господарювання у 2012 р.

Сільськогосподарські підприємства	Одиниць	Частка до загальної кількості, %
Усього	55866	100,0
Господарські товариства	8121	14,5
Приватні підприємства	4183	7,5
Виробничі кооперативи	856	1,6
Фермерські господарства	40732	72,9
Державні підприємства	294	0,5
Підприємства інших форм господарювання	1680	3,0

Як показують дані табл. 1, із загальної кількості підприємств 48 тис. мають сільськогосподарські угіддя. З них 67,8 % підприємств мають площу до 100 га, 15,2 % – від 100 до 500 га, 5,5 % – від 500 до 1000 га, 5,4 % – від 1000 до 2000 га, 6,1 % – понад 2000 га. Середній розмір підприємства з урахуванням фермерських господарств у 2012 р. збільшився, порівняно з 2011 р., на 2,1 % і становив 392 га сільськогосподарських угідь, без урахування фермерських господарств середній розмір підприємства зменшився на 1,5 % (1158 га) [10, с. 2].

За розмірами земельних угідь М.Й. Малік виділяє такі типи малих сільськогосподарських підприємств:

- дрібні господарства з площею обробітку сільськогосподарських угідь до 3 га;
- малі сімейні господарства з площею землі, яка перебуває в обробітку, розміром 4-10 га;
- сімейні господарства з розміром сільськогосподарських угідь у межах від 10 до 30 га належать до середніх;
- великі сімейні господарства з розміром земельних угідь від 30 до 50 га;
- крупні господарства, в яких розміри землі в обробітку перевищують 50 га [7, с. 5].

Реформування відносин власності, зміни в екологічній та соціальній сфері зумовили формування нових організаційних формувань у сільському господарстві. Крім того, в пореформений час відчутно змінилися і розміри сільськогосподарських угідь підприємств аграрного сектора у Україні (табл. 2) [9, с. 51]. Аналіз табл. 2 свідчить, що в країні найбільша кількість підприємств (23,9 %), які мають від 20 до 50 га сільськогосподарських угідь.

Табл. 2. Розподіл діючих сільськогосподарських підприємств України за розміром сільськогосподарських угідь у 2012 р.

Показник	Всього		Площа с.-г. угідь, тис. га	Частка до загальної площі СГП, %
	шт.	частка, %		
Підприємства, які мають с.-г. угіддя	47652	85,3	21914,2	100
у т.ч. площею, га:				
до 5,0	5332	9,5	16,8	0,1
5,1-10,0	3809	6,8	30	0,1
10,1-20,0	4795	8,6	74,2	0,3
20,1-50,0	13334	23,9	504,3	2,4
50,1-100,0	5016	9	360,9	1,6
100,1-500,0	7261	13	1777,4	8,1
500,1-1000,0	2624	4,7	1883,9	8,6
1000,1-2000,0	2565	4,6	3683,6	6,8
2000,1-3000,0	1270	2,3	3102,5	4,2
3000,1-4000,0	632	1,1	2178,9	9,9
4000,1-5000,0	334	0,6	1481,8	6,8
5000,1-7000,0	337	0,6	1959,1	8,9
7000,1-10000,0	179	0,3	1504,3	6,9
більше 10000,0	164	0,3	3356,5	5,3
Підприємства, що не мали сільськогосподарських угідь	8214	14,7	x	x

Реформування відносин власності, зміни в екологічній та соціальній сферах зумовили формування нових організаційних формувань у сільському господарстві. Крім того, в пореформений час відчутно змінились і розміри сільськогосподарських угідь підприємств аграрного сектора у Україні (табл. 2) [9, с. 51]. Аналіз табл. 2 свідчить, що в країні найбільша кількість підприємств (23,9 %), які мають від 20 до 50 га сільськогосподарських угідь.

Фермерські господарства є основним представником малого підприємництва в Україні. Частка фермерських господарств у кількості малих підприємств залишається значною і становить 69,8 %. Проте темпи створення фермерських господарств сповільнилися, що свідчить про відсутність сприятливих передумов для їх становлення. В Україні на 1 липня 2013 р. кількість фермерських господарств зросла лише на 0,4 % – до 40,8 тис. одиниць. Станом на 1 липня 2013 р. площа землі в користуванні фермерських господарств становила 4 млн 451,7 тис. га, у тому числі ріллі – 4 млн 321,5 тис. га. Найбільше зареєстрованих фермерських господарств у Одеській обл. (5 тис. 322 од.) та Миколаївській обл. (3 тис. 935 од.), найменше – в Івано-Франківській (569 од.) та Рівненській обл. (511 од.) [10, с. 2]. Успішний розвиток малого підприємництва можливий лише за умов створення у суспільстві відповідного підприємницького середовища. Науковці-аграрники виділяють загальноекономічні складові успіху особливо необхідні для малих сільськогосподарських підприємств: стабільність економічної та правової системи, підтримка підприємництва на національному рівні, гнучка та ефективна система пільг, формування позитивного ставлення до підприємництва в суспільстві, сприятливі фінансово-кредитні умови [1, с. 719].

Перспективним напрямом створення малих підприємств є подальша трансформація особистих селянських господарств і формування на їх основі малих

підприємницьких структур. Особисті селянські господарства займають провідні позиції у виробництві сільськогосподарської продукції, проте не належать до суб'єктів підприємництва. У Законі України "Про особисте селянське господарство" зазначено, що "діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, не відноситься до підприємницької діяльності" [3]. Таке пояснення базується на відсутності в особистих селянських господарств правового статусу підприємця – фізичної або юридичної особи. Ми підтримуємо позицію Т.І. Яворської, що діяльність домогосподарств, які виробляють сільськогосподарську продукцію і реалізують її на ринку, відповідає основним принципам ведення підприємницької діяльності. Виняток можуть становити тільки принципи – використання будь-яким підприємцем належної йому частки валютної виручки на власний розсуд і самостійне здійснення підприємцем (юридичною особою) зовнішньоекономічної діяльності, тому що особисте селянське господарство за законодавством не є юридичною особою [11, с. 114]. Також погоджуємося з думкою В.В. Липчука, що особисті селянські господарства є перспективним на майбутнє здійснення підприємницької діяльності аграрного сектору економіки України потенційними малими підприємствами у майбутньому. Вони можуть трансформуватися в певні організаційно-правові різновиди. Проте обмеженість ресурсної бази, передусім земельних ресурсів, зумовлює створення на їх основі саме дрібних підприємницьких структур. Найчастіше це господарства сімейного типу [6, с. 150-151].

Саме на особисті селянські господарства і фермерські господарства покладено вирішення екологічної проблеми сільського господарства. До традиційних негараздів аграрної економіки (хронічно низькі темпи приросту виробництва, відставання соціальної сфери) додалося екологічне неблагополуччя галузі. Механізація, меліорація, хімізація сільського господарства за радянських часів не розв'язали економічних проблем, які при реформуванні відносин власності спричинили негативні екологічні наслідки.

Підтримуємо думку А.В. Збарської, що у сільському господарстві немає місця шаблонним технологіям, важливо знати закони та нюанси обробітку кожного поля. Тільки господар, завдяки тривалій практиці вивчення свого господарства, може успішно вести його. Водночас за інших рівних умов корінне населення, яке нагромадило досвід господарювання у своїй місцевості, працюватиме ефективніше, ніж наймані робітники. Форми організації сільського господарства і всі умови сільського життя повинні сприяти соціальній стабілізації сільського населення, збереженню й постійному оновленню практики господарювання, передачі досвіду від одного селянського покоління до іншого [5, с. 133].

Сьогодні основними причинами, що гальмують розвиток малого підприємництва на селі, є: обмежений доступ до фінансових ресурсів, слабкорозвинена комунікаційна та ринкова інфраструктура, відсутність установ, що підтримують підприємництво, відсутність чітких концепцій розвитку регіонів, недосконале правове регулювання, корупція, бюрократія.

Висновки. Отже, розвиток малого аграрного підприємництва, як одна з форм здійснення господарської діяльності в національній економіці, потребує ефективної державної підтримки. Ця підтримка може здійснюватись з допомогою податкових фінансових та інституціональних інструментів. Сьогодні особливо важливим є такий розвиток малого підприємництва в аграрному секторі, який від-

повідас вимогам Законів України "Про основи національної безпеки України", "Про підприємництво", принципам концепції сталого розвитку.

Література

1. Азізов С.П. Організація аграрного виробництва і бізнесу / С.П. Азізов, П.Т. Саблук, П.Т. Канінський; за ред. С.П. Азізова, П.Т. Саблука. – К.: ННЦ "Ін-т аграрної економ.", 2006. – 788 с.
2. Економіка України: національна стратегія розвитку / за ред. д-р екон. наук, проф. Л.С. Гринів. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 445 с.
3. Закон України "Про особисте селянське господарство" // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 106. – 11 червня.
4. Збарський В.К. Методологічні підходи щодо понятійного апарату "малі форми господарювання" / В.К. Збарський // Агроінком. – 2005. – № 3-4. – С. 56-62.
5. Збарська А.В. Малі форми господарювання сільських поселень України і екологія / А.В. Збарська // Економіка АПК: міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2011. – № 1. – С. 130-133.
6. Липчук В.В. Розвиток малого підприємництва в сільському господарстві: монографія / В.В. Липчук, С.В. Коробка. – Львів: Вид-во "Сполом", 2011. – 227 с.
7. Малік М.Й. Основи аграрного підприємства / М.Й. Малік, В.В. Зіновчук, Ю.О. Лупенко та ін. – К.: Вид-во Ін-ту аграрної економіки, 2001. – С. 5.
8. Організаційно-економічні інструменти державної аграрної політики в Україні: аналіт. доп. / В.М. Русан, О.В. Собкевич, А.Д. Юрченко. – К.: Вид-во НІСД, 2012. – 88 с.
9. Сільське господарство України за 2012 рік: статистичний зб. / за ред. Н.С. Власенко. – К.: Вид-во Державної служби статистики України, 2013. – 392 с.
10. Сільське господарство України у 2012 році / Державна служба статистики України; ред. Н.С. Власенко. – 2013. – № 06.2-40/293. – 11 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Яворська Т.І. Особисті селянські господарства: визначення категорії та підприємницької діяльності / Т.І. Яворська // Економіка АПК: міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2010. – № 10. – С. 112-116.

Назаркевич О.Б. Малое аграрное предпринимательство: тенденции и проблемы развития

Проанализированы состояние и проблемы развития малых аграрных предприятий в Украине. Исследованы перспективы развития личных крестьянских хозяйств как предпринимательских структур. Рассмотрены основные проблемы, возникающие в процессе развития малого предпринимательства в Украине. Проанализированы типы малых сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: предпринимательство, личное крестьянское хозяйство, малое аграрное предпринимательство, фермерское хозяйство.

Nazarkevych O.B. Small agricultural entrepreneurship: trends and problems of development

The current state and problems of development of the small agricultural enterprises in Ukraine are analyzed in the article. The prospects of development of private peasant farms units have been investigated. Main problems which appear during small agricultural entrepreneurship development in Ukraine have been considered. Different types of small farms were analyzed.

Keywords: entrepreneurship, private peasant farms, small agricultural entrepreneurship, farm.

УДК 332.1:336.01

Ст. викл. О.М. Попівняк, канд. екон. наук –
Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ

Досліджено актуальні питання щодо формування механізмів фінансового забезпечення розвитку депресивних територій. Узагальнено світовий досвід фінансового забезпечення соціо-еколого-економічного розвитку депресивних територій на місцевому та

регіональному рівнях. Розроблено організаційно-інституційні механізми фінансового забезпечення розвитку депресивних територій та формування системи заходів для їх запровадження, що передбачають співпрацю державних інституцій із громадськістю та структурами бізнесу для вирішення важливих економічних, соціальних та екологічних регіональних проблем.

Ключові слова: організаційно-інституційні механізми, фінансове забезпечення, депресивні території, фінансово-економічні методи, інструменти фінансового забезпечення.

Постановка проблеми. Підтримка оптимальних пропорцій між рівнями розвитку окремих територій країни є одним із найважливіших макроекономічних завдань. Територіальна відмінність регіонів, що визначається їх спеціалізацією, обсягами вироблених товарів і послуг, трудовим, природно-ресурсним і фінансовим потенціалом, у визначених межах є позитивною, адже стимулює відсталі регіони до пошуку шляхів підвищення своїх конкурентних переваг. Оптиміальний розвиток регіонів є метою державної регіональної політики.

На сьогодні державна регіональна політика України потребує зміни форм і методів управління депресивними територіями для досягнення збалансованого їх соціо-еколого-економічного розвитку та оптимізації розвитку окремих територій держави, що змушує вчених шукати шляхи вирішення цієї проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми депресивності територій та основні аспекти фінансового забезпечення регіонального розвитку широко висвітлюються у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: О. Амосова, Д. Амборського, І. Вахович, З. Герасимчук, М. Дацишина, І. Камінської, М. Козоріз, Г. Кірейцева, Н. Мусис, Г. Одинцової, В.М. Опаріна, П. Сегварі, С. Слави, А. Філіпенко, В. Ярошук та ін.

Однак, незважаючи на значну кількість праць з цієї проблеми, їх істотне наукове та практичне значення, питання щодо розробки дієвих організаційно-інституційних механізмів фінансового забезпечення розвитку депресивних територій потребує уточнення та нових підходів до реалізації.

Метою дослідження є розроблення організаційно-інституційних механізмів фінансового забезпечення розвитку депресивних територій та формування системи заходів для їх запровадження.

Виклад основного матеріалу. Оскільки управління депресивними територіями є категорією економічною, тому потребує дослідження взаємовідносин на трьох рівнях: макро-, мезо- та мікроекономіки. На сучасному етапі трансформацій видається дещо спрощеним уявлення про місце та роль управління депресивними територіями, сформоване по-перше, під впливом базового визначення об'єкта управління – "депресивної території", яке передбачало, що предметом управління буде розроблення та впровадження системи заходів, які сприятимуть її виведенню з депресивного стану; по-друге, певною мірою воно спровоковане не позиційністю самого предмета управління [1].

Механізми регулювання розвитку депресивних територій на державному та регіональному рівнях повинні стосуватись не лише розподілу фінансових ресурсів між окремими територіями держави, але й слугувати засобом формування організаційно-інституційного середовища, що сприятиме послідовним змінам законодавчої бази, поліпшенню правового поля розвитку депресивних територій.

Організаційно-інституційний підхід до фінансового забезпечення розвитку депресивних територій передбачає формування дієвих організаційних й інститу-